

**Kúria
ítélete**

Az ügy száma: Bfv.II.1747/2015/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Katona Sándor a tanács elnöke, Dr. Feleky István előadó bíró, Dr. Kiss Sándor bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2016. április 13.

Az ügy tárgya: hulladékgazdálkodás rendje megsértésének
büntette

Terhelt(ek): D. N.

Első fok: Jászberényi Járásbíróság 4.B.637/2014/2. végzés

Másodfok: -

Harmadfok: -

Az indítvány előterjesztője: terhelt

Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezésre

Rendelkező rész

A Kúria a hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette miatt D. N. ellen folyamatban volt büntetőügyben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Jászberényi Járásbíróság 4.B.637/2014/2. számú végzését megváltoztatja,

- a terheltet az ellene hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette [Btk. 248. § (1) bekezdés a) pont] miatt emelt vád alól felmenti,

- a köztisztasági szabálysértés [Szabs.tv. 196. § (1) bekezdés a) pont] miatt indult eljárást megszünteti.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

- [1] I. A Jászberényi Járásbíróság a 2014. augusztus 28. napján - tárgyalás mellőzésével - meghozott és tárgyalás tartása iránti kérelem hiányában 2014. szeptember 29. napján jogerőre emelkedett 4.B.637/2014/2. számú végzésével D. N. terheltet hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette [Btk. 248. § (1) bekezdés a) pont] 2 évre próbára bocsátotta.
- [2] A Be. 547. §-ának (4) bekezdése szerint indokolt végzés a megállapított tényállást, a végzés meghozatala törvényi előfeltételeinek fennállására való utalást, valamint az alkalmazott jogszabályok megjelölését tartalmazza.
- [3] II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség 2.B.1065/2015-I. szám alatt nyújtott be felülvizsgálati indítványt a terhelt javára: a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontját megjelölve a bűnösség megállapítása miatt, felmentés érdekében.
- [4] Indokai szerint az adott büntett törvényi tényállását nemcsak a Btk. 248. § (1) bekezdésének a) pontja képezi, hanem annak többletelemeiként része a Btk. 248. §-a (4) bekezdésének a) pontjában foglalt veszélyességre alkalmasság is.
- [5] A tényállás azonban nem tartalmazza, hogy a hatóság által nem engedélyezett helyen elhelyezett hulladék a hulladékról szóló törvény szerint hulladéknak minősül-e és alkalmas-e a törvényben megkívánt veszélyeztetésre. Így a járásbíróság büntető anyagi jogszabályt sértve állapította meg a terhelt bűnösségét.
- [6] A megyei főügyészség indítványozta a terhelt felmentését - a Be. 6. §-a (3) bekezdésének a) pontjára figyelemmel - a Be. 331. §-ának (1) bekezdése alapján.
- [7] A Legfőbb Ügyészség a BF.1568/2015-I. számú átiratában az indítványt azzal a módosítással tartotta fenn, hogy a megállapított tényállás nem tartalmazta, hogy a törött szélvédőüveg a hulladékról szóló törvény alapján olyan hulladéknak minősül-e, amely alkalmas a

törvényben megkívánt veszélyeztetésre.

- [8] A Legfőbb Ügyészség a Kúria „következetes gyakorlatára” (Bfv.I.610/2010/5.) hivatkozással úgy látta, hogy a büntető anyagi jogszabályok megsértéseként értékelendő, ha a megállapított tényállás alapján megalapozottan nem lehet állást foglalni a terhelt cselekményének törvényes minősítése kérdésében. Ezért a támadott végzés hatályon kívül helyezését, és a járásbíróság új eljárásra utasítását indítványozta.
- [9] III. A felülvizsgálati indítvány - az alábbiak szerint - alapos.
- [10] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdése a) pontjának 3. fordulata alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének a megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.
- [11] Felülvizsgálatban a felülbírálat az indítványhoz [Be. 423. § (4) bekezdés], a jogerős határozatban megállapított, s nem támadható tényálláshoz [Be. 423. § (1) bekezdés] és főszabályként a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályokhoz [Be. 423. § (2) bekezdés] kötött.
- [12] Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés]. A tényállás irányadósága azt is jelenti, hogy a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [13] Az irányadó tényállás szerint a terhelt 2014 januárjában J.-ben, a hatóság által nem engedélyezett helyen, a várost elkerülő út felüljárójának talapzatánál kb. 20-30 darab használt, törött szélvédőüveget helyezett el.
- [14] Az elkövetéskor és az elbíráláskor azonos tartalommal volt hatályban a hulladékgazdálkodás rendje megsértésének Btk. 248. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti törvényi tényállása. Ezt a büntetett az követi el, aki arra a célra hatóság által nem engedélyezett helyen hulladékot helyez el.
- [15] A Btk. 248. § (4) bekezdésének a) pontja azonban meghatározta, hogy

e § alkalmazásában mi tekintendő hulladéknak: „mindaz, amit a hulladékról szóló törvény hulladéknak minősít, amennyiben alkalmas az emberi élet, testi épség, egészség, a föld, a víz, a levegő, vagy azok összetevői, illetve élő szervezet egyedének veszélyeztetésére”.

- [16] Ez azt juttatja kifejezésre, hogy hulladékká válását követően a meghatározott veszélyességű dologról senki sem jogosult a jogilag szabályozott rendet sértve, azaz önkényesen rendelkezni, mert a mögött olyan mértékű társadalomra veszélyesség áll, hogy az bűncselekményként büntetendő [Btk. 10. § (1) és (2) bekezdés].
- [17] A Btk. utaló rendelkezést alkalmaz, így mögöttes szabályként a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény határozza meg, hogy mi tekintendő az elkövetés tárgyának. Az adott büntett törvényi tényállását tehát a Btk. 248. § (1) bekezdése a) pontjának és (4) bekezdése a) pontjának együttese képezi.
- [18] Mindezekre figyelemmel az adott cselekmény akkor törvényi tényállásszerű, ha az elkövető hatósági engedély nélkül; nem arra a célra engedélyezett helyen; elhelyez; a hulladékról szóló törvény által hulladéknak minősített dolgot; és az a dolog alkalmas az emberi élet, a testi épség, az egészség, a föld, a víz, a levegő, vagy azok összetevői, illetve élő szervezet egyedének veszélyeztetésére.
- [19] A Btk. az általános hulladék-fogalomhoz képest szűkítő követelményt támasztva írja elő, hogy az elhelyezett dolognak nemcsak hulladéknak, hanem meghatározott vonatkozásban veszélyeztetésre alkalmasnak is kell lennie.
- [20] Szakértés körébe tartozó kérdés - azon túl, hogy a dolog melyik hulladék-kategóriába tartozik - a meghatározott vonatkozású veszélyeztetésre alkalmasság. Az irányadó tényállás viszont nem tartalmaz ilyenét megállapítást.
- [21] A bíróság a határozatát - ha a törvény másképpen nem rendelkezik - indokolni köteles [a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 13. § (1) bekezdés, illetőleg általános

szinten Magyarország Alaptörvénye is megköveteli a XXIV. cikk (1) bekezdés második mondatában, hogy a hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni].

- [22] Büntetőügyben a bírósági határozattal szemben támasztott követelményeket - korábban és jelenleg is - a Be. 257-258. §-a határozza meg.
- [23] A határozat - ha a Be. másképp nem rendelkezik - bevezető részből, rendelkező részből, indokolásból és keltezésből áll [Be. 257. § (3) bekezdés]. A határozat két főeleme a rendelkező rész és az indokolás. Az indokolás elemeiről a Be. 258. §-ának (3) bekezdése rendelkezik. Az indokolásnak - egyebek mellett, de alapvetően - tartalmaznia kell a bíróság által megállapított tényállást [Be. 258. § (3) bekezdés c) pont], mint valamely döntésként megjelenő rendelkezésnek a ténybeli alapját.
- [24] Az indokolás egyes elemeinek hiányossága, hibája eleve anyagi jogi sérelemhez vezet, s mint ilyen vizsgálандó és bírálандó el. Ekként az indokolás részét képező tényállás (ténymegállapítás), valamint a jogkövetkeztetés esetleges hiányossága, hibája anyagi jogi sérelem.
- [25] Ha a tényállás valamely rendelkezés ténybeli alapját nem rögzíti, önmagában kétértelmű, vagy a tényállás és a rendelkező rész (jogkövetkeztetés) eltérő, akkor az anyagi jogi sérelem (BH 1998/110.; BH 2001/518.; BH 2004/102.; BH 2010/324.; Bfv.III.742/2008/14.; Bfv.III.490/2012/7.).
- [26] Összegezve: Az irányadó tényállás nem tartalmazza, hogy a terhelt által elhelyezett és - melyik kategóriába tartozó - hulladék az adott vonatkozású veszélyeztetésre alkalmas. A támadott végzés - szemben a Be. 547. §-ának (4) bekezdésében támasztott követelménnyel - meg sem jelölte a Btk. 248. §-ának (4) bekezdését, és egyáltalán nem hivatkozott a hulladékról szóló törvényre.
- [27] A jelen ügyben tehát határozatban rögzített ténybeli alap hiányában nem vonható jogi következtetés a terhelt bűnösségének a megállapítására, következésképpen a terhelt bűnösségének a megállapítására valóban a büntető anyagi jog szabályainak

megsértésével került sor. A tárgyalás mellőzésével hozott végzésben ugyan a bűnösség nem állapítható meg, ámde szükségszerűen, és a rendelkező részben megjelölendő bűncselekménynek [Be. 547. § (3) bekezdés a) pont] kell lennie annak a cselekménynek, amely miatt büntetés kerül kiszabásra, vagy intézkedés kerül alkalmazásra. Ezért a tárgyalás mellőzésével történő elbírálás egy tekintet alá esik a bűnösség megállapításával.

- [28] A Kúria már több ügyben hozott a jelenlegivel megegyező döntést. BH 2013.56. szám alatt kiadott Bfv.III.490/2012. (továbbá: Bfv.III.479/2012.; Bfv.III.1390/2012.; Bfv.III.1506/2014.; Bfv.II.489/2012.; Bfv.II.350/2013.; Bfv.II.1339/2012.; Bfv.I.332/2012.) számú határozatok.

Az indítvány elvi tartalma

- [29] Ha hulladékgazdálkodás rendjének megsértése kapcsán a tényállás nem tartalmazza a hulladék veszélyességének tényét, akkor nem lehet állást foglalni a cselekmény törvényes minősítése kérdésében, s ezért hatályon kívül helyezésnek, és új eljárásra utasításnak van helye.

A döntés elvi tartalma

- [30] Ha a tényállás nem tartalmazza a hulladék veszélyességének tényét, akkor hiányzik a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése törvényi tényállási elemeinek egyike, ami anyagi jogi hibához vezet, s ezért a terhelt felmentésének van helye.

Záró rész

- [31] A kifejtettek folytán a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek a vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak azzal adott helyt, hogy a támadott határozatot a Be. 427. § (1) bekezdése a) pontjának 1. fordulata alapján

megváltoztatta, s a terheltet - a törvénynek megfelelő határozatot hozva - a Be. 331. §-ának (1) bekezdése, illetőleg a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjának 1. fordulata alapján felmentette az ellene emelt vád alól, miután a cselekmény nem bűncselekmény.

- [32] A terheltnek felrótt cselekmény köztisztasági szabálysértés [2012. évi II. törvény (Szabs.tv.) 196. § (1) bekezdés a) pont], mert az irányadó tényállás alapján az már egyértelmű, hogy közterületen szemetelt. A cselekmény a Szabs.tv. 196. §-ának (2) bekezdése szerint nem minősülhet, mert települési hulladéknak a háztartási és a háztartási hulladékhoz hasonló szilárd hulladék tekintendő [a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 2. § (1) bekezdés 43. pont], márpedig annak a szélvédő üveg nem felel meg.
- [33] A Kúria a szabálysértést nem bírálhatta el [Be. 337. § (1) bekezdés], mert annak elkövetésétől két évnél hosszabb idő telt el. A Kúria ezért a büntethetőség elévülése [Szabs.tv. 6. § (6) bekezdés] miatt megszüntette a szabálysértés miatt indult eljárást [Szabs.tv. 83. § (1) bekezdés h) pont].
- [34] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja.

Budapest, 2016. április 13. napján

Dr. Katona Sándor sk.
Kiss Sándor sk.
a tanács elnöke

Dr. Feleky István sk.
előadó bíró

Dr.
bíró

A kiadmány hiteléül:

Pécsi Orsolya-bírószági ügyintéző